TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. sausio 17 d.*

Byloje C-152/05

dėl 2005 m. balandžio 5 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama R. Lyal ir K. Gross, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Vokietijos Federacinę Respubliką, atstovaujamą M. Lumma ir C. Schulze-Bahr,

atsakovę,

* Proceso kalba: vokiečių.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai J. Makarczyk (pranešėjas), P. Kūris, J.-C. Bonichot ir C. Toader,

generalinis advokatas Y. Bot,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2007 m. birželio 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Europos Bendrijų Komisija savo ieškiniu prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad pagal Subsidijų nekilnojamajam turtui įstatymo (*Eigenheimzulagengesetz*), BGBl. 1997 I, p. 734 paskelbtos redakcijos, iš dalies pakeisto 2004 m. biudžeto papildymo įstatymu (*Haushaltsbegleitgesetz* 2004, BGBl. 2003 I, p. 3076, toliau – *EigZulG*), 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį netaikydama kitoje valstybėje narėje esančiam nekilnojamajam turtui subsidijos tokiam turtui, suteikiamos pajamų

mokesčiu neribotai apmokestinamiems asmenims, neatsižvelgiant į tai, ar pastarieji gali panašią subsidiją gauti šioje kitoje valstybėje narėje, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 18, 39 ir 43 straipsnius.

Vokietijos teisės aktai

2 Pagal Pajamų mokesčio įstatymo (*Einkommensteuergesetz*, toliau – *EStG*), BGBl. 2002 I, p. 4210 paskelbtos redakcijos, 1 straipsnį:

„1. Fiziniai asmenys, kurių gyvenamoji vieta arba nuolatinė gyvenamoji vieta Vokietijoje, yra neribotai apmokestinami pajamų mokesčiu. <…>

2. Taip pat pajamų mokesčiu neribotai apmokestinami Vokietijos piliečiai, kurie:

1) neturi gyvenamosios arba nuolatinės gyvenamosios vietos Vokietijoje; ir

2) su nacionalinės teisės reglamentuojamu viešuoju juridiniu asmeniu turi darbo sutartį ir todėl iš nacionalinio viešojo fondo gauna darbo užmokestį, taip pat jų šeimos nariai turintys Vokietijos pilietybę arba negaunantys pajamų arba tik Vokietijoje apmokestinamų pajamų. Tai taikoma tik fiziniams asmenims,

kuriems šalyje, kurioje yra jų gyvenamoji vieta arba nuolatinė gyvenamoji vieta, taikomas dalinis apmokestinimas pajamų mokesčiu.

3. Pateikę prašymą fiziniai asmenys, neturintys gyvenamosios arba nuolatinės gyvenamosios vietos Vokietijoje, gali būti taip pat neribotai apmokestinami pajamų mokesčiu, jeigu jie gauna pajamas šioje valstybėje <…>. Ši galimybė taikoma, tik jei bent 90 % jų pajamų per kalendorinius metus apmokestinamos Vokietijos pajamų mokesčiu arba jei Vokietijos mokesčiu neapmokestinamos jų pajamos neviršija 6 136 eurų per kalendorinius metus; ši suma turi būti peržiūrima ir sumažinama, jei tai yra būtina ir atitinka padėtį rezidavimo valstybėje narėje. <…>“

3 *EigZulG* 1 straipsnis numato, kad asmenys, neribotai apmokestinami pajamų mokesčiu pagal *EStG*, turi teisę į nekilnojamojo turto subsidiją.

4 Pagal *EigZulG* 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį ši subsidija suteikiama statant ar įsigyjant gyvenamąjį būstą nuosavame name Vokietijos teritorijoje ar nuosavame būste Vokietijos teritorijoje.

5 Pagal šio įstatymo 4 straipsnį teisė į nekilnojamojo turto subsidiją suteikiama tik tais kalendoriniais metais, per kuriuos gavėjas naudoja minėtą gyvenamąjį būstą asmeniniam gyvenimui. Šią subsidiją taip pat galima suteikti, jei gyvenamajame būste nemokamai gyvena gavėjo šeimos narys.

Ikiteisminė procedūra

6 2000 m. balandžio 4 d. oficialiu pranešimu Komisija informavo Vokietijos Federacinę Respubliką apie savo abejones dėl *EigZulG* 2 straipsnio 1 dalies pirmojo sakinio suderinamumo su EB 18, 39 ir 43 straipsniais. Vokietijos Federacinė Respublika į šį oficialų pranešimą atsakė 2000 m. gegužės 30 d. laišku.

7 2003 m. gruodžio 16 d. Komisija pateikė Vokietijos Federacinei Respublikai pagrįstą nuomonę, nurodydama imtis būtinų priemonių dėl atitikties per du mėnesius nuo jos gavimo. Kadangi Vokietijos valdžios institucijų 2004 m. vasario 17 d. laiške pateiktas atsakymas į šią pagrįstą nuomonę Komisijos netenkino, ji nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Dėl priimtinumo

8 Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad ieškinys iš dalies nepriimtinas, nes oficialiame pranešime Komisija, vartodama terminą „Vokietijos mokesčių mokėtojas“, numatė tik Vokietijos pilietybę turinčius asmenis, apmokestinamus pajamų mokesčiu. Todėl Komisija negalėjo išplėsti ieškinio dalyko taip, kad jis apimtų kitos pilietybės darbuotojų padėtį.

9 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad nors tiesa, jog pagal EB 226 straipsnį pateikto ieškinio dalykas apibrėžiamas per šioje nuostatoje numatytą ikiteisminę procedūrą ir todėl Komisijos oficialus pranešimas, pagrįsta nuomonė ir ieškinys turi būti pagrįsti identiškais kaltinimais, vis dėlto bet kuriuo atveju šis reikalavimas nereiškia, kad jų formuluotės turi visiškai sutapti, jeigu ginčo dalykas nebuvo išplėstas ar pakeistas (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-490/04, Rink. p. I-6095, 36 ir 37 punktus).

10 Be to, pagrįstoje nuomonėje turi būti nuosekliai ir detaliai išdėstytos priežastys, kodėl Komisija įsitikinusi, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė savo įsipareigojimų pagal EB sutartį. Kita vertus oficialiam pranešimui neturėtų būti taikomi tokie griežti tikslumo reikalavimai, todėl jį būtinai sudaro tik pirmoji trumpa kaltinimų santrauka. Taigi Komisijai niekas nedraudžia pagrįstoje nuomonėje detalizuoti kaltinimų, kuriuos ji jau bendrai nurodė oficialiame pranešime (žr. 1999 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-365/97, Rink. p. I-7773, 26 punktą).

11 Šiuo atveju, priešingai nei teigia Vokietijos Federacinė Respublika, iš oficialaus pranešimo neišplaukia, kad Komisija apribojo ginčo dalyką tik Vokietijos piliečių padėtimi.

12 Iš tiesų, pirma, šio pranešimo 3 punkte Komisija būtent nurodo *EStG* 1 straipsnio 3 dalį, kuri pajamų mokesčio apmokestinimo tikslais numato fizinius asmenis, neturinčius Vokietijoje nuolatinės gyvenamosios vietos ir šioje valstybėje narėje gaunančius pajamas, neatsižvelgiant į jų pilietybę. Antra, šio pranešimo 5 punkte Komisija pabrėžia, kad, jos nuomone, subsidijos nekilnojamajam turtui neskyrimas asmenims,

kurie juda tarp valstybių, yra pagal EB 18, 39 ir 43 straipsnius nesuderinamas su laisvu asmenų judėjimu.

13 Kadangi bylos dalykas nebuvo pakeistas ar išplėstas ir oficialus pranešimas leido Vokietijos Federacinei Respublikai nustatyti būtinus įrodymus, reikalingus pasirengti gynybai, reikia atmesti pastarosios pareikštą prieštaravimą dėl priimtinumo ir pripažinti Komisijos ieškinį priimtinu.

Dėl esmės

14 Pirmiausia reikia nurodyti, kad 2006 m. sausio 4 d. laišku Vokietijos Federacinė Respublika informavo Teisingumo Teismą apie 2005 m. gruodžio 22 d. priimtą įstatymą, panaikinantį subsidiją nekilnojamajam turtui (*Gesetz zur Abschaffung der Eigenheimzulage*, BGBl. 2005 I, p. 76).

15 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką įsipareigojimo neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį valstybėje narėje, pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, o į vėlesnius pakeitimus Teisingumo Teismas atsižvelgti negali (būtent žr. 2003 m. birželio 19 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-161/02, Rink. p. I-6567, 6 punktą ir 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-26/07, nepaskelbta Rinkinyje, 6 punktą). Kadangi aišku, kad šis įstatymas, panaikinantis subsidiją nekilnojamajam turtui, yra priimtas pasibaigus šiam terminui, į jį nereikia atsižvelgti nagrinėjant šį ieškinį.

16 Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, nors tiesioginis apmokestinimas priklauso valstybių narių kompetencijai, jos vis dėlto turėtų jį įgyvendinti laikydamosi Bendrijos teisės (žr. 2005 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Marks & Spencer*, C-446/03, Rink. p. I-10837, 29 punktą; 2006 m. spalio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją*, C-345/05, Rink. p. I-10633, 10 punktą ir 2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Švediją*, C-104/06, Rink. p. I-671, 12 punktą).

17 Todėl reikia išnagrinėti ar, kaip tvirtina Komisija, *EigZulG* ir būtent jo 2 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys riboja laisvą asmenų judėjimą bei įsisteigimo laisvę, numatytus EB 18, 39 ir 43 straipsniuose.

18 EB 18 straipsnio, kuriame bendrai įtvirtinta kiekvieno Europos Sąjungos piliečio teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, specialios normos yra EB 39 straipsnis, susijęs su laisvu darbuotojų judėjimu, ir EB 43 straipsnis, susijęs su įsisteigimo laisve (žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 13 punktą; minėto sprendimo *Komisija prieš Švediją* 15 punktą ir 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-318/05, Rink. p. I-6957, 35 punktą).

19 Todėl visų pirma reikia nagrinėti, ar EB 39 ir 43 straipsniai draudžia tokius nacionalinės teisės aktus, šiuo atveju *EigZulG* 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, kurie nustato subsidijos nekilnojamajam turtui, į kurią pagal šio įstatymo 1 straipsnį turi teisę neribotai Vokietijoje pajamų mokesčiu apmokestinami asmenys, suteikimo sąlygą, kad pastatytas ar įsigytas gyvenamasis būstas asmeniniam gyvenimui būtų Vokietijos teritorijoje.

20 Šiuo klausimu reikia priminti, kad kiekvienas valstybės narės pilietis, nepaisant jo gyvenamosios vietos ir pilietybės, kuris naudojosi laisvo darbuotojų judėjimo teise ar įsisteigimo laisve ir vykdė profesinę veiklą kitoje, ne rezidavimo, valstybėje narėje, atsižvelgiant į konkretų jo atvejį, patenka į EB 39 arba 43 straipsnio taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Ritter-Coulais*, C-152/03, Rink. p. I-1711, 31 punktą; 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *N*, C-470/04, Rink. p. I-7409, 28 punktą ir 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Hartmann*, C-212/05, Rink. p. I-6303, 17 punktą).

21 Be to, visomis Sutarties nuostatomis, susijusiomis su laisvu asmenų judėjimu, siekiama palengvinti Bendrijos piliečiams sąlygas visoje Europos Bendrijos teritorijoje vykdyti bet kokią profesinę veiklą bei draudžia priemones, galinčias sudaryti mažiau palankias sąlygas šiems piliečiams, siekiantiems vykdyti ekonominę veiklą kitos valstybės narės teritorijoje (žr. 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Daniją*, C-464/02, Rink. p. I-7929, 34 punktą; minėto sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 15 punktą; minėto sprendimo *Komisija prieš Švediją* 17 punktą ir minėto 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 114 punktą).

22 Nuostatos, kurios valstybės narės piliečiui kliudo arba jį atgraso nuo išvykimo iš savo kilmės valstybės siekiant pasinaudoti laisvo judėjimo teise, riboja šią laisvę, net jeigu jos yra taikomos neatsižvelgiant į atitinkamų darbuotojų pilietybę (žr. minėtų sprendimų *Komisija prieš Daniją* 35 punktą; *Komisija prieš Portugaliją* 16 punktą; *Komisija prieš Švediją* 18 punktą ir minėto 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 115 punktą).

23 Šiuo atveju *EigZulG* 2 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys yra nepalankus neribotai pajamų mokesčiu Vokietijoje apmokestinamiems asmenims, kurie ketina statyti ar įsigyti asmeniniam gyvenimui gyvenamąjį būstą kitos valstybės narės teritorijoje. Ši nuostata šiems asmenims neleidžia gauti subsidijos nekilnojamajam turtui, nors teisę į ją turi tokioje pačioje padėtyje pajamų mokesčio atžvilgiu esantys asmenys, kurie

ketina statyti ar įsigyti gyvenamąjį būstą ir nusprendžia pasilikti ar įkurti gyvenamąją vietą Vokietijoje.

24 Esant šioms aplinkybėms, kaip savo išvados 64 punkte teigia generalinis advokatas, ši nuostata turi atgrasantį poveikį neribotai pajamų mokesčiu Vokietijoje apmokestinamiems asmenims, kurie pagal EB 39 ir 43 straipsnius turi teisę laisvai judėti ir nori asmeniniam gyvenimui pasistatyti ar įsigyti gyvenamąjį būstą kitoje valstybėje narėje.

25 Iš to išplaukia, kad subsidijos nekilnojamajam turtui skyrimą apribodamas tik neribotai pajamų mokesčiu Vokietijoje apmokestinamiems asmenims su sąlyga, kad gyvenamasis būstas, pastatytas ar įsigytas asmeniniam gyvenimui, yra Vokietijos teritorijoje, *EigZulG* 2 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys gali riboti laisvą darbuotojų judėjimą ir įsisteigimo laisvę, kuriuos numato EB 39 ir 43 straipsniai.

26 Tačiau iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad nacionalinės priemonės, galinčios apriboti galimybę pasinaudoti Sutarties garantuotomis pagrindinėmis laisvėmis ar naudojimąsi jomis padaryti mažiau patrauklų, gali būti leistinos, jeigu jomis siekiama bendrojo intereso tikslo, jos yra tinkamos šiam tikslui pasiekti ir neviršija to, kas reikalinga jo siekiant (būtent žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 24 punktą ir minėto sprendimo *Komisija prieš Švediją* 25 punktą).

27 Šiuo atveju Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad *EigZulG* 2 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta sąlyga yra pateisinama, nes ja siekiama skatinti

gyvenamojo būsto statybą jos teritorijoje tam, kad būtų užtikrinta pakankama nekilnojamojo turto pasiūla. Tačiau bet kuriuo atveju ši sąlyga viršija tai, kas reikalinga numatytam tikslui pasiekti.

28 Iš tiesų tikslas patenkinti suinteresuotųjų asmenų gyvenamojo būsto paklausą būtų taip pat pasiektas, jei neribotai pajamų mokesčiu Vokietijoje apmokestinamas asmuo persikeltų į kitą valstybę narę, o ne pasiliktų Vokietijoje (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 35 punktą).

29 Iš to, kas minėta, išplaukia, kad *EigZulG* 2 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys yra EB 39 ir 43 straipsnių draudžiamas apribojimas, o Komisijos kaltinimas dėl atitinkamos valstybės narės įsipareigojimų, nustatytų šiuose straipsniuose, neįvykdymo yra pagrįstas.

30 Antra, kalbant apie neribotai pajamų mokesčiu Vokietijoje apmokestinamus asmenis, kurie nėra ekonomiškai aktyvūs, dėl kaltinimo EB 18 straipsnio pažeidimu darytina ta pati išvada remiantis tais pačiais motyvais.

31 Todėl reikia konstatuoti, kad pagal *EigZulG* 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį gyvenamajam būstui, esančiam kitoje valstybėje narėje, neskirdama subsidijos nekilnojamajam turtui, kuri suteikiama neribotai pajamų mokesčiu apmokestinamiems asmenims, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 18, 39 ir 43 straipsnius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

32 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Švedijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Pagal Subsidijų nekilnojamajam turtui įstatymo (*Eigenheimzulagengesetz*) 1997 m. redakcijos, iš dalies pakeisto 2004 m. biudžeto papildymo įstatymu (*Haushaltsbegleitgesetz* 2004), 2 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį gyvenamajam būstui, esančiam kitoje valstybėje narėje, neskirdama subsidijos nekilnojamajam turtui, kuri suteikiama neribotai pajamų mokesčiu apmokestinamiems asmenims, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 18, 39 ir 43 straipsnius.**

2. **Priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.